

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

*zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,
udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*

Wprowadzenie

Wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze wynika z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 1029), tzw. ustawy ooś. Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmuje w szczególności:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Zgodnie z art. 43 ustawy ooś: Organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa podaje do publicznej wiadomości informację o przyjęciu dokumentu i o możliwościach zapoznania się z jego treścią oraz:

- **uzasadnieniem**, zawierającym informację o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa,
- **podsumowaniem**, zawierającym uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:
 - 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
 - 2) opinie właściwych organów (RDOŚ, PWIS);
 - 3) zgłoszone uwagi i wnioski;
 - 4) wyniki postępowania dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
 - 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu środowiskowych skutków realizacji postanowień dokumentu.

1. Uzasadnienie zawierające informację o udziale społeczeństwa w postępowaniu (zgodnie z art. 43 pkt. 1)

Proces konsultacji Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze (dalej zwanej Strategią) przebiegał dwuetapowo:

- I Etap dotyczył przyjmowania wniosków i uwag, na podstawie których m.in. opracowano projekt dokumentu;
- II Etap dotyczył przyjmowania wniosków i uwag, opinii i uzgodnień do opracowanego projektu dokumentu.

I etap konsultacji

Przedmiotem I etapu konsultacji były, przygotowane przez Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie, „Założenia do aktualizacji Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze”, które zostały przyjęte przez Zarząd Województwa Mazowieckiego w dniu 17 września 2021 r. W opracowaniu określone zostały najważniejsze, rozpoznane uwarunkowania i przesłanki aktualizacji Strategii, stanowiące punkt wyjścia do dyskusji regionalnej z udziałem radnych, ekspertów, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców oraz przedstawicieli wyższych uczelni. Projekt założeń, zaprezentowany w dniu 17 lipca 2019 r. na X posiedzeniu Mazowieckiego Forum Terytorialnego, prezentowany był również podczas konferencji:

- 9 września 2019 r. - w Ostrołęce;
- 11 września 2019 r. - w Korczewie;
- 13 września 2019 r. - w Radomiu;
- 18 września 2019 r. - w Płońsku;
- 20 września 2019 r. - w Płocku;
- 3 października 2019 r. - w Warszawie;
- 21 lutego 2020 r. - w Żyrardowie.

W dniu 19 listopada 2019 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę nr 221/19 w sprawie przystąpienia do aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku oraz określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania tej aktualizacji. W ramach konsultacji umieszczono obwieszczenie Zarządu Województwa Mazowieckiego w sprawie przystąpienia do opracowania projektu Strategii.

- w prasie ogólnopolskiej (Rzeczpospolita z dnia 28 grudnia 2019 r.);
- na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie i Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie;
- na tablicach ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie i jego delegatur oraz Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie.

O przystąpieniu do opracowania projektu Strategii poinformowano wszystkie jednostki samorządu terytorialnego na obszarze województwa mazowieckiego oraz sąsiadujące z województwem mazowieckim, marszałków województw sąsiadujących, ministrów, Wojewodę Mazowieckiego oraz wojewodów sąsiednich województw, środowiska naukowe, przedsiębiorców i stowarzyszenia branżowe, a także instytucje i organy właściwe do uzgadniania oraz inne organy właściwe do opiniowania dokumentu. W ramach I etapu konsultacji wpłynęło 1009 wniosków, w tym: 73,3% wniosków zostało złożonych przez organy administracji samorządowej, 10,8% przez organy administracji rządowej, 4,5% przez przedsiębiorców, 2,3% - instytuty badawcze i naukowe, 1,6% - osoby fizyczne, 0,7% - szkoły wyższe, 0,2% - organizacje pozarządowe, a 6,6% przez inne podmioty. Na podstawie złożonych wniosków opracowano projekt dokumentu Strategii.

II etap konsultacji

Uchwałą nr 1324/250/21 z dnia 24 sierpnia 2021 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego przyjął projekt Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ (stanowiącej aktualizację Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko i przekazał go do konsultacji społecznych (II etap konsultacji). Zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy o oś organ opracowujący projekt dokumentu zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Proces konsultacji społecznych projektu Strategii rozpoczął się 27 sierpnia 2021 r. i trwał do 10 października 2021 r.¹ Ogłoszenie o rozpoczęciu procesu konsultacji społecznych projektu Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ ukazało się 27 sierpnia 2021 r. w ogólnopolskim dzienniku Rzeczpospolita. Projekt Strategii wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko dostępny był na stronach internetowych:

- Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego: www.bip.mazovia.pl;
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego: www.mazovia.pl;
- Samorządowego Forum Dialogu Obywatelskiego: www.dialog.mazovia.pl;
- Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie: www.mbpr.pl;

Uwagi i opinie do projektu Strategii wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko można było wносить za pośrednictwem formularza konsultacyjnego, zamieszczonego na stronie internetowej Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie (www.mbpr.pl), ustnie do protokołu w siedzibie Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie, ul. Nowy Zjazd 1, 00-301 Warszawa, pocztą tradycyjną oraz na adres e-mail: konsultacjespoleczne@mbpr.pl.

W ramach konsultacji projektu dokumentu przeprowadzono 8 konferencji w formie tradycyjnej² i 3 konferencje w formie on-line³:

- 15 września 2021 r. w Ciechanowie;
- 16 września 2021 r. w Żyrardowie;
- 17 września 2021 r. w Radomiu;
- 20 września 2021 r. w Siedlcach;
- 22 września 2021 r. w Ostrołęce;
- 24 września 2021 r. w Płocku;
- 29 września 2021 r. w Wołominie;
- 30 września 2021 r. w Piasecznie;
- 9 września 2021 r. (on-line) - Warszawa;
- 4 października 2021 r. (on-line) - podregiony: żyrardowski, płocki i ciechanowski;
- 5 października 2021 r. (on-line) - podregiony: radomski, siedlecki i ostrołęcki.

Zgłaszane podczas dyskusji uwagi i wnioski, odnoszące się m.in. do problemów omawianego subregionu, dotyczyły przede wszystkim propozycji zapisów do projektu Strategii. Sprawozdania z konferencji zamieszczone zostały na stronie internetowej Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie.

2. Informacja dotycząca sposobu i zakresu uwzględnienia uwag i wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa

W trakcie konsultacji społecznych projektu Strategii wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko zgłoszono łącznie 452 wnioski, uwagi, opinie, uzgodnienia od 68 wnioskodawców⁴, w tym przedstawiciele organów administracji samorządowej, rządowej, a także przedsiębiorców, instytutów badawczych, szkół wyższych, instytutów kultury, osób prawnych i fizycznych oraz innych podmiotów. W zakresie tematycznym przeważały wnioski dotyczące transportu (27% wniosków) oraz ochrony środowiska i gospodarki odpadami (18%).

¹ Po formalnym terminie zakończenia konsultacji nadal przyjmowane były uwagi i opinie do projektu Strategii w celu zapewnienia możliwości jak najszerszej partycypacji społecznej przy opracowywanym dokumencie.

² Konferencje w formie tradycyjnej odbyły się w ramach cyklu spotkań „Zdrowie i rozwój Mazowsza - eFEktUE”.

³ Konferencje on-line były dostępne również na stronie www.funduszedlamazowsza.eu oraz na profilu Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych w serwisie społecznościowym Facebook.

⁴ uwzględniono wnioski także od 9 wnioskodawców, którzy złożyli wnioski po terminie konsultacji

Szczegółowe informacje nt. przebiegu konsultacji i sposobu rozpatrzenia wniosków były przedmiotem uchwały nr 1903/277/21 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 7 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Informacji o wynikach konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+, stanowiącej aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko oraz Sprawozdania z przebiegu i wyników drugiego etapu konsultacji tego projektu. W formie korekty bądź uzupełnienia zapisów dokumentu (w dostosowaniu do jego strategicznego charakteru) uwzględnionych zostało wiele zgłoszonych uwag i wniosków. Zdecydowana większość zgłaszanych wniosków dotyczyła projektu Strategii - 85%, do dokumentu Diagnozy odniosło się 7% wniosków.

Do Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii zgłoszono 36 wniosków (co stanowiło 8% wszystkich wniosków). W całości uwzględniono 18 wniosków, do częściowego uwzględnienia zaliczono 8 wniosków, natomiast 10 wniosków nie uwzględniono. Najwięcej uwag (18) zgłosiło Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Wprowadzone korekty nie wpłynęły na kształt i zakres dokumentu. Sposób rozstrzygnięcia uwag przedstawia poniższe zestawienie tabelaryczne. Opinia z uwagami adresowanymi zarówno do tekstu projektu Strategii, jak i Prognozy, została przekazana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie pismem znak: WOOS-III.410.776.2021.JD z dnia 03.02.2022 roku. Zgłoszone uwagi dotyczą dyskusyjnych źródeł danych oraz nieaktualnej powierzchni rezerwatu przyrody Sadtowice. Zwrócono również uwagę, iż skala i sposób prezentacji danych na mapach nie pozwala na ocenę poprawności przedstawienia granic rezerwatów. Uwaga dotycząca powierzchni wskazanego rezerwatu przyrody została uwzględniona w Prognozie, w rozdziale 3.1. Stan środowiska (str. 22).

Tabela: Uwagi i wnioski złożone do Prognozy oddziaływania na środowisko do Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ podczas konsultacji społecznych

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
1.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	3. Stan i potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego, str. 11. Jest: „Klasyfikacja i ocena jakości wód powierzchniowych województwa mazowieckiego, przeprowadzona w latach 2014-2019 na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska, wykazała, że dobrym stanem ogólnym charakteryzuje się jedynie 6 jednolitych części wód powierzchniowych (tj. 1,1% badanych JCWP), które jednocześnie osiągnęły przynajmniej dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny”. Proponuje się następujące brzmienie zapisu: „Klasyfikacja i ocena jakości wód powierzchniowych województwa mazowieckiego, przeprowadzona w latach 2014-2019 na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska, wykazała, że dobrym stanem ogólnym charakteryzuje się jedynie 6 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (tj. 1,1% badanych JCWP rzecznych), które jednocześnie osiągnęły przynajmniej dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny.”	Wniosek uwzględniony. Wskazany fragment tekstu na str. 11 Prognozy został doprecyzowany poprzez dopisanie wyrazu „recznych” po wyrazie powierzchniowych oraz po skrócie JCWP.

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
2.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	3. Stan i potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego, str. 11 W tabeli 1. Podsumowanie statystyczne klasyfikacji i oceny JCWP rzecznych, sekcja Klasyfikacja potencjału ekologicznego odnosi się tylko do klas II – V (potencjał dobry – potencjał zły). W tabeli 1. Podsumowanie statystyczne klasyfikacji i oceny JCWP rzecznych, w sekcji Klasyfikacja potencjału ekologicznego należy dodać wiersz zawierający statystykę dla maksymalnego potencjału ekologicznego (klasy I potencjału ekologicznego).	Wniosek uwzględniony. Tabela 1. Prognozy została uzupełniona poprzez dodanie wiersza zawierającego „zerową” statystykę dla potencjału ekologicznego maksymalnego, mimo że żadna ze sztucznych lub silnie zmienionych JCWP rzecznych takiego potencjału ekologicznego nie osiągnęła.
3.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	3. Stan i potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego, str. 11 Przypis 7: „Wyniki klasyfikacji otrzymanej na podstawie monitoringu zsumowane z wynikami klasyfikacji przeprowadzonej metodą przeniesienia. Zestawienie nie uwzględnia niesklasyfikowanych JCWP, dla których badania monitoringowe nie były wystarczające do przeprowadzenia klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego lub stanu chemicznego.”. Należy zmienić brzmienie przypisu 7 na następujące: „Wyniki klasyfikacji otrzymanej na podstawie monitoringu zsumowane z wynikami klasyfikacji przeprowadzonej metodą przeniesienia oceny z JCWP monitorowanych na niemonitorowane w okresie 2014-2019 oraz na JCWP, dla których wykonanie oceny na podstawie danych monitoringowych z lat 2014-2019 nie było możliwe.”	Wniosek uwzględniony częściowo. Brzmienie przypisu 7 zostało doprecyzowane. Istotę klasyfikacji metodą przeniesienia zawiera Syntetyczny raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej za 2019 rok na podstawie danych z lat 2014-2019, GIOŚ, Warszawa, wrzesień 2020 r. (zgodnie ze wskazanym opracowaniem źródłowym do Tabeli 1.).
4.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	3. Stan i potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego, str. 12 Jest: „Monitoring wód powierzchniowych, przeprowadzany w celu oceny osiągnięcia celów środowiskowych, wykazał ponadto, że ze względu na obecność substancji priorytetowych, większość JCWP zagrożonych jest ich nieosiągnięciem. Przyczyną tego stanu są zanieczyszczenia biogenne, szczególnie związki azotu oraz ponadnormatywne stężenia wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych należące do grupy związków chemicznych szczególnie szkodliwych dla środowiska (...)”. Proponuje się następujące brzmienie zapisu: „Monitoring wód powierzchniowych przeprowadzony w województwie wykazał, że dla większości JCWP istnieje ryzyko nieosiągnięcia określonych celów środowiskowych. Przyczyną złego stanu wód są zanieczyszczenia biogenne, szczególnie związki azotu oraz ponadnormatywne stężenia wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) należących do grupy związków chemicznych szczególnie	Wniosek uwzględniony. Wskazany fragment tekstu został doprecyzowany, zgodnie ze wskazaniem wnioskodawcy.

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
			szkodliwych dla środowiska tzw. substancji priorytetowych (...)).	
5.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	3. Stan i potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego, str. 11-12 Tabela 1. Podsumowanie statystyczne klasyfikacji i oceny JCWP rzecznych, akapit bezpośrednio przed tą tabelą i dwa akapity po tej tabeli. Należy poprawić nieprawidłowości w liczbach bezwzględnych i udziałach procentowych, dotyczących oceny stanu JCWP rzecznych za 2019 r. dla woj. mazowieckiego – zgodnie z załączonym do formularza plikiem Tabela 1. prognoza różnice.docx (poprawki zaznaczono w tym pliku czerwoną czcionką).	Wniosek uwzględniony częściowo. Doprecyzowane zostało źródło danych wykorzystanych na potrzeby opracowania Tabeli nr 1. Przekazane przez wnioskodawcę dane nie zostały wykorzystane ponieważ nie uwzględniają JCWP rzecznych granicznych (płynących jednocześnie na obszarze woj. mazowieckiego i województw sąsiednich).
6.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	3. Stan i potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego, str. 27, przypis dolny nr 64 Zmienić zapis na: „W związku z nowelizacją ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, od dnia 1 stycznia 2019 roku zadania Państwowego Monitoringu Środowiska realizowane są wyłącznie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.”	Wniosek uwzględniony. Brzmienie odpowiedniego przypisu (obecnie 66) na str. 27 Prognozy zostało doprecyzowane.
7.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	3. Stan i potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego, str. 27 Jest: „W 2020 r. przekroczenia dotyczyły: - poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (24-h) w dwóch strefach (aglomeracji warszawskiej i strefie mazowieckiej), - poziomu dopuszczalnego pyłu PM2,5 (faza II) w strefie mazowieckiej, - poziomu benzo(a)pirenu w trzech strefach (przekroczenia nie odnotowano jedynie w strefie miasto Płock)”. Zmienić na: „W 2020 r. przekroczenia dotyczyły: - poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (liczba dni z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego dla czasu uśredniania 24-h) w dwóch strefach (aglomeracji warszawskiej i strefie mazowieckiej), - poziomu dopuszczalnego pyłu PM2,5 (faza II) w strefie mazowieckiej, - poziomu docelowego benzo(a)pirenu w trzech strefach (przekroczenia nie odnotowano jedynie w strefie miasto Płock)”.	Wniosek uwzględniony. Odpowiedni zapis został skorygowany.
8.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	3. Stan i potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego, str. 27, przypis dolny nr 65. Zmienić na: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2020 r., GIOŚ, Warszawa 2021 r.”	Wniosek uwzględniony. W odpowiednim przypisie (obecnie 67) na str. 28 Prognozy przywołana została pełna nazwa Raportu (wraz z autorem opracowania).

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
9.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	4. Stan i potencjalne zmiany środowiska przyrodniczego, str. 43 pkt 3 „Łącznie, w strefie aglomeracja warszawska, obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych zanieczyszczeń obejmowały:” - dla benzo(a)pirenu, który jest tu wymieniony, określono poziom docelowy.	Wniosek uwzględniony. Zapis został uszczegółowiony zgodnie ze wskazaniem wnioskodawcy.
10.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Prognoza oddziaływania na środowisko, str. 10-16. W opracowaniu całkowicie pominięto informację o Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych (GZWP), które występują na terenie województwa mazowieckiego	Wniosek uwzględniony. Prognoza została rozszerzona o informacje dotyczące GZWP. Na str. 14, po fragmencie (...) „z utworami piętér starszych od kredy.” zamieszczony został następujący tekst: Szczególne znaczenie, jako obecne i przyszłe źródło zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę, mają główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP). Na terenie województwa mazowieckiego zlokalizowanych jest 16 GZWP, występują one w utworach: czwartorzędowych, trzeciorzędowych, jurajskich oraz kredowych.
11.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Prognoza oddziaływania na środowisko str. 18-20. Powołanie się na dane z Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r. Należy uwzględnić w projekcie Prognozy (...) najbardziej aktualne dane dotyczące zasobów surowców mineralnych.	Wniosek uwzględniony częściowo. W czasie opracowywania Strategii dane o zasobach złóż kopalin dostępne były na dzień 31.XII.2019 r., stąd też Prognoza (dokument towarzyszący Strategii) odnosi się do tych samych danych. A zatem wskazane przez wnioskodawcę dane nie zostały uaktualnione, natomiast w przypisie 37 na str. 20 Prognozy umieszczona została informacja o dostępnych już danych za rok 2020.
12.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Prognoza oddziaływania na środowisko, str. 58-85. Dodanie działania pt. ”Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin” dla Celu Grupy I w ramach celu rozwojowego „Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody”, punkt nr 10 pt. ”Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska”.	Wniosek nieuwzględniony. Dokument Prognozy odnosi się wyłącznie do planowanych działań wskazanych w Strategii.

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
13.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	POOŚ, str. 16, Zasoby glebowe, akapit 2 Zamiast słowa „madów”... ..powinno być „mad”.	Wniosek uwzględniony. Błąd został usunięty.
14.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	POOŚ, str. 17, akapit 2 Akapit rozpoczynający się od słów „Na terenie województwa mazowieckiego gleby są wolne od zanieczyszczeń metalami ciężkimi...”, zawierający informację na temat rozproszonego zanieczyszczenia gleb na gruntach rolnychnależy uzupełnić o informacje na temat punktowego zanieczyszczenia gleby i ziemi, w tym występowania na terenie woj. mazowieckiego historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi i szkód w środowisku w powierzchni ziemi.	Wniosek uwzględniony częściowo. W przypisie 27 na str. 17 Prognozy została umieszczona informacja o możliwości pozyskania danych dotyczących punktowego zanieczyszczenia gleby i ziemi z rejestru GDOŚ w zakresie bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku.
15.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	POOŚ, Rozdz. 3.1, str. 40 Problem stanowi dostosowanie się do przyjętej hierarchii postępowania z odpadami, w tymi zbyt niski udział odpadów poddanych odzyskowi oraz osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Powinno być: Problem stanowi dostosowanie się do przyjętej hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w tymi zbyt niski udział odpadów poddanych odzyskowi oraz osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych.	Wniosek uwzględniony. Tekst został uszczegółowiony. We wskazanym fragmencie tekstu po wyrazie „hierarchii” dodany został wyraz „sposobów”.
16.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	POOŚ, str. 42 Udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w stosunku do ilości odpadów zebranych zmieszanych zmalał z 57,2% w 2013 r. do 55,8% w 2020 r. - Należy doprecyzować, czy poziom został wyliczony jako stosunek masy składowanych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych do masy wytworzonych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Ponadto należy poprawić używane pojęcia w dokumencie, zgodnie z tymi, używanymi w ustawach, tj. niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne zamiast odpadów „zmieszanych”, bioodpady zamiast biodegradowalne. Nie należy również używać pojęcia „zebranych” odpadów w kontekście podawania całości masy odpadów komunalnych ponieważ na masę wszystkich wytwarzanych odpadów składają się odpady odebrane od mieszkańców jak również odpady zebrane w PSZOK i punktach zbierania odpadów.	Wniosek uwzględniony częściowo. Źródłem informacji zawartych w przywołanym tekście jest GUS (BDL). Zastosowanie tożsamego nazewnictwa miało na celu zachowanie zgodności z dostępnymi danymi ze statystyki publicznej oraz zapewnienie czytelności tekstu. Informacja została doprecyzowana na str. 40 Prognozy w przypisie 116. Zmieszane odpady komunalne to odpady zebrane w ciągu roku bez odpadów zebranych selektywnie i wyselekcjonowanych z frakcji suchej. Wskaźnik odnoszący się do ilości odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania w ilości odpadów komunalnych zmieszanych nie obejmuje

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
				ilości odpadów komunalnych zebranych selektywnie przeznaczonych do składowania.
17.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	POOŚ, str. 42 Należy przeredagować fragment: „Zgodnie z Planem inwestycyjnym do Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024, zadania inwestycyjne w regionie koncentrować się będą na budowie, rozbudowie lub modernizacji: PSZOK-ów (wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą), sortowni, instalacji doczyszczania odpadów z selektywnej zbiórki, kompostowni, instalacji do fermentacji i przewarzenia odpadów zielonych i bioodpadów, instalacji do recyklingu, instalacji termicznego unieszkodliwiania oraz instalacji do przetwarzania odpadów wielkogabarytowych.” Odpady zielone są częścią bioodpadów.	Wniosek uwzględniony. Zapis został przeredagowany zgodnie ze wskazaniem wnioskodawcy.
18.	29.09.2021	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	POOŚ, str. 47 W zakresie ochrony powierzchni ziemi... Punkt „niskie tempo rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz rewitalizacji obszarów zdegradowanych i zdewastowanych,” Należy wyjaśnić czy fraza „rewitalizacji obszarów zdegradowanych i zdewastowanych” dotyczy rekultywacji gruntów zdegradowanych i zdewastowanych w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych czy też rewitalizacji obszarów zdegradowanych w rozumieniu przepisów o rewitalizacji.	Wniosek uwzględniony. Wskazany zapis został doprecyzowany.
19.	04.10.2021	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrala	Podrozdział 7.1. Tabela 4 ,Str. 60 Podrozdział 7.3. Tabela 6, Str. 75 Należy zweryfikować stopień oddziaływania wskazany w wymienionych tabelach dla proponowanych działań: - „7.1. Rozbudowa i modernizacja transportu kolejowego, w szczególności poprzez inwestycje w linie poprawiające dostępność ośrodków subregionalnych”; - „Rozwój systemu komunikacyjnego, w tym układu kolejowego, dróg ekspresowych i dwujezdniowych”; - „Dążenie do lepszego skomunikowania obszaru, w tym m.in. z Warszawą, przez rozwój infrastruktury kolejowej i zwiększenie liczby połączeń kolejowych”; - „Rozwój transportu kolejowego z wykorzystaniem nowych i zmodernizowanych linii kolejowych oraz uzupełnienie sieci przystanków w celu utworzenia atrakcyjnej oferty przewozowej”; - „Rozwój strefy okołolotniskowej lotniska Warszawa-Modlin, w tym bezpośredniego połączenia kolejowego z lotniskiem”. Dla wybranych komponentów środowiska: „Obszary chronione, w tym Natura 2000,	Wniosek nieuwzględniony. Przywołane przez wnioskodawcę działania mają dość duży poziom ogólności, jednak poprzez określenia: rozbudowa, rozwój transportu kolejowego z wykorzystaniem nowych linii kolejowych, rozwój systemu komunikacyjnego sugerują wprowadzenie również nowej infrastruktury transportowej, kolejowej, ale także drogowej, fragmentującej przestrzeń, przekształcającej krajobraz, stanowiącej nowe źródło emisji zanieczyszczeń. Autorzy dostrzegają mniejszy stopień niekorzystnych oddziaływań transportu kolejowego w stosunku do oddziaływań transportu

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
			Różnorodność biologiczna, Zwierzęta, Rośliny, Powierzchnia ziemi, Krajobraz, Zasoby naturalne” proponujemy oznaczenie stopnia oddziaływania jako: „mało istotny”.	drogowego, czemu dali wyraz w ocenie potencjalnego oddziaływania na środowisko planowanych działań.
20.	04.10.2021	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrala	Str. 38 „Transport substancji niebezpiecznych za pośrednictwem tras drogowych i kolejowych może stanowić poważne źródło poważnych awarii. Do szczególnie newralgicznych miejsc należą: skrzyżowania dróg, wiadukty czy też kolejowe węzły punkty przeładunkowe (np. stacja PKP Trzepowo k. Płocka)”. Proponujemy następującą korektę tekstu: „Transport substancji niebezpiecznych za pośrednictwem tras drogowych może stanowić źródło poważnych awarii. Do szczególnie newralgicznych miejsc należą: skrzyżowania dróg, wiadukty czy też punkty przeładunkowe”.	Wniosek uwzględniony częściowo. Wskazany zapis został preredagowany. Nie należy jednak wykluczyć potencjalnego zagrożenia, które stanowi transport materiałów niebezpiecznych z wykorzystaniem taboru kolejowego.
21.	04.10.2021	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrala	Str. 39 „Mapy akustyczne, stanowiące podstawę do opracowania programu działań ograniczających uciążliwości akustyczne, sporządzone zostały dla odcinków linii kolejowych nr: 1, 2, 3, 7, 8, 9, 20, 21 i 447 o łącznej długości 203,961 km.” Proponujemy następującą korektę tekstu: „Strategiczne mapy hałasu i mapy akustyczne, stanowiące podstawę do opracowania programu działań ograniczających uciążliwości akustyczne, sporządzone zostały dla odcinków linii kolejowych nr: 1, 2, 3, 7, 8, 9, 20, 21, 45, 440, 445, i 447, 448 i 919 o łącznej długości 309,415 km.”	Wniosek uwzględniony. Zapis Prognozy został doprecyzowany (dodany został przypis 112 na str. 39 Prognozy).
22.	04.10.2021	Artur Jaroszewski Przewodniczący Rady Miasta Płocka	Rozdział 7, str.70 W drugim wierszu dopisać „budowa linii kolejowej nr 5 Korytów – Płock – Grudziądz” oraz „przebudowa linii kolejowej nr 33 Kutno – Płock – Sierpc – Brodnica, budowa linii kolejowej Płock – Raciąż – Ciechanów – Ostrołęka, budowa linii kolejowej Modlin – Wyszogród (połączenie z linią Płock – CPK)”.	Wniosek nieuwzględniony. Analiza przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko przeprowadzona została w odniesieniu do celów rozwojowych oraz przypisanych do nich kierunków działań i działań sformułowanych w Strategii.
23.	04.10.2021	Artur Jaroszewski Przewodniczący Rady Miasta Płocka	Rozdział 7, str.91 W wierszu dziewiątym proponuję po słowie „dwujezdniowych” dopisać: „,obwodnic oraz nowego mostu przez Wisłę”.	Wniosek nieuwzględniony. Analiza potencjalnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska przeprowadzona została w Prognozie w odniesieniu do kierunków działań i działań, określonych w Strategii w ramach celów rozwojowych oraz

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
				adresowanych do obszarów strategicznej interwencji.
24.	07.10.2021	Urząd m.st. Warszawa	s. 41-42 5. Scenariusze Rozwoju Województwa Mazowieckiego Należy usunąć/wyjaśnić nieścisłości w podejściu do scenariuszy rozwoju pomiędzy SRWM a Prognozą Oddziaływania na Środowisko SRWM, która powinna być na niej oparta. W tej chwili zapisy samej Strategii wydają się „wtórne” względem Prognozy Oddziaływania na Środowisko.	Wniosek uwzględniony. W Prognozie oddziaływania na środowisko do Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ (pkt. 9) mocniej zaakcentowane zostało podejście do określonych w Strategii scenariuszy rozwoju.
25.	07.10.2021	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.	W „Prognozie oddziaływania na środowisko do Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+” w rozdziale 6.2 „Cele ustanowione na szczeblu krajowym” na str. 54 w tekście „rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego” proponuje się uwzględnić, iż będzie to możliwe po spełnieniu technicznych i ekonomicznych kryteriów, zgodnych z zapisami Ustawy Prawo Energetyczne.	Wniosek nieuwzględniony. Zapisy Prognozy oddziaływania na środowisko do Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ są odpowiednie do charakteru i skali dokumentu.
26.	07.10.2021	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.	W „Prognozie oddziaływania na środowisko do Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+” w rozdziale 7 „Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko” w tabeli nr 5 „Potencjalne oddziaływanie na środowisko kierunków rozwoju w obszarze ŚRODOWISKO I ENERGETYKA” w punkcie 11 „Proekologiczna transformacja energetyki” na str. 65 treść zapisu podpunktu 11.5 „Rozbudowa i modernizacja systemów energetycznych, w tym rozwój inteligentnych sieci energetycznych i gazyfikacje wyspowe” powinna być uzupełniona identycznie jak w w/w punkcie 2 pisma. W związku z tym, proponowana treść podpunktu 11.5 to: „Rozbudowa i modernizacja systemów energetycznych, w tym rozwój inteligentnych sieci energetycznych oraz gazyfikacje wykorzystujące rozbudowę istniejącej gazowej sieci dystrybucyjnej i gazyfikacje wyspowe”.	Wniosek nieuwzględniony. Dokument Prognozy odnosi się do planowanych działań wskazanych w Strategii. Obecny zapis działania „Rozbudowa i modernizacja systemów energetycznych...” uwzględnia rozbudowę wszystkich systemów energetycznych: elektroenergetycznego, gazowego oraz paliwowego.
27.	07.10.2021	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.	W „Prognozie oddziaływania na środowisko do Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+” w rozdziale 8 „Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących powstać w wyniku realizacji strategii” w ramach opisanych „Działań, których celem jest ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko” „w obszarze ŚRODOWISKO I ENERGETYKA” na str. 86 treść zapisu „Rozbudowa i modernizacja systemów energetycznych, w tym rozwój inteligentnych sieci energetycznych i gazyfikacje wyspowe (działanie 11.5)” powinna być uzupełniona	Wniosek nieuwzględniony. Dokument Prognozy odnosi się do planowanych działań wskazanych w Strategii. Obecny zapis działania „Rozbudowa i modernizacja systemów energetycznych...” uwzględnia rozbudowę wszystkich systemów energetycznych: elektroenergetycznego,

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
			identycznie jak w w/w punktach 2 i 5 pisma. W związku z powyższym, proponowana treść tego zapisu to: „Rozbudowa i modernizacja systemów energetycznych, w tym rozwój inteligentnych sieci energetycznych oraz gazyfikacje wykorzystujące rozbudowę istniejącej gazowej sieci dystrybucyjnej i gazyfikacje wyspowe (działanie 11.5)”.	gazowego oraz paliwowego.
28.	08.10.2021	Wójt Gminy Nieporęt/ Gmina Nieporęt	Potrzeba modernizacji istniejących urządzeń przeciwpowodziowych zabezpieczających tereny przewidziane pod zabudowę przed ewentualnymi skutkami powodzi, w tym obiektów wskazanych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym.	Wniosek nieuwzględniony. Kwestia konieczności realizacji działań inwestycyjnych, ujętych w aPZRP została uwzględniona na str. 32 Prognozy (Aktualizowane dokumenty stanowią podstawę do podejmowania działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej).
29.	11.10.2021	Łukasz Pietrzak starszy specjalista Wydział Strategii Departament Strategii i Rozwoju Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Str. 36 W tekście dokumentu pt. Projekt_prognozy_oddziaływania_na_środowisko.pdf pojawia się zapis o "niewłaściwym zagospodarowaniu ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego" - w świetle obowiązujących przepisów przytoczony zapis wskazuje na działania polegające na ich naruszaniu (wymaga preredagowania/ wyjaśnienia/ doprecyzowania).	Wniosek uwzględniony. Wskazany przez wnioskodawcę zapis został preredagowany. Fragment tekstu „Negatywne środowiskowe skutki produkcji rolniczej związane są przede wszystkim z: niewłaściwym zagospodarowaniem ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (...)” zastąpiony został tekstem „Negatywne środowiskowe skutki produkcji rolniczej związane są przede wszystkim z: chowem lub hodowlą zwierząt (w szczególności przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko) (...)”.
30.	11.10.2021	Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”	rozd. 3.1 str. 37: Wymienione w dokumencie obszary określające zasięg hałasu lotniczego skupiają się jedynie na niektórych terenach położonych na północny zachód od lotniska Chopina. Propozycja zmiany jest następująca: zasięg hałasu lotniczego obejmuje obszary m.in.: Warszawa-Włochy, Warszawa-Ursynów, Warszawa-Bemowo, także gminy Piaseczno, Lesznowola, Ożarów Mazowiecki, Małachowice, Pruszków i Piastów.	Wniosek uwzględniony. Zapis na 37 str. Prognozy został preredagowany zgodnie ze wskazaniem wnioskodawcy
31.	11.10.2021	Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty	rozd. 3.1 str. 37: Przy podawaniu procentowego udziału ludności zagrożonej hałasem powyżej 60 dB i 50 dB w	Wniosek uwzględniony. Wprowadzony został zapis doprecyzujący

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
		Lotnicze”	porze nocnej, nie sprecyzowano, do czego się ten procent odnosi. Według szacunkowych danych około 36% ludności (proponujemy dopisać jakiego terenu: Warszawy? Województwa Mazowieckiego?) zagrożone jest hałasem powyżej 60 dB, a w porze nocnej przy poziomie 50 dB odsetek ten jest jeszcze większy i wynosi około 38% ludności (proponujemy dopisać jakiego terenu: Warszawy? Województwa Mazowieckiego). Prośba o dopisanie, którego hałasu dotyczą ww. dane (czy łącznie hałasu drogowego kolejowego i lotniczego).	prezentowane dane dotyczące ludności zagrożonej hałasem.
32.	11.10.2021	Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”	rozdz. 3.1 str. 37: Z tego fragmentu wynika, że system ciągłego monitorowania hałasu lotniczego wdrożono dopiero po ustanowieniu w 2011 r. obszaru ograniczonego użytkowania (OOU), co nie jest prawdą. Pierwsze punkty pomiarowe wchodzące w skład systemu monitorowania hałasu dla Lotniska Chopina zainstalowano na przełomie lat 1993/1994. Wnioskujemy wykreślenie sformułowania „a także wdrożono system ciągłego monitorowania hałasu lotniczego”. Proponujemy dodać zdanie: „W związku z eksploatacją Lotniska Chopina prowadzone są ciągłe pomiary hałasu lotniczego w środowisku przy wykorzystaniu systemu monitorowania hałasu”.	Wniosek uwzględniony. Doprecyzowane zostały zapisy Prognozy. Umieszczona została informacja dotycząca prowadzonych pomiarów hałasu lotniczego w środowisku przy wykorzystaniu systemu monitorowania hałasu.
33.	11.10.2021	Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”	rozdz. 3.1 str. 37: „Wykonanie nowego przeglądu ekologicznego pozwoli na ustalenie faktycznego oddziaływania akustycznego ww. lotniska na środowisko, a także określenie prognozowanego rozwoju ruchu lotniczego do 2027 roku.” Przegląd został wykonany i przedłożony Marszałkowi Województwa Mazowieckiego w 2019 roku. Ze względu na pandemię COVID-19 nastąpiła zmiana w funkcjonowaniu Lotniska Chopina. Postępowanie administracyjne w sprawie przeglądu ekologicznego nie zostało zakończone. Proponuje się wykreślenie fragmentu zacytowanego powyżej oraz uwzględnienie propozycji tekstu poniżej: „Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze” zrealizowało nałożony obowiązek wykonując i przedkładając w 2019 r. dokumentację określaną w decyzji. Jednakże podczas prowadzenia postępowania administracyjnego, na skutek wybuchu w 2020 r. pandemii COVID19 nastąpiły istotne zmiany w funkcjonowaniu Lotniska Chopina. Biorąc pod uwagę znaczące zmiany istniejących uwarunkowań i prognoz ruchu oraz nieprzewidywalność warunków, jakie mogą nastąpić w związku z ograniczeniami wprowadzanymi ze względu na pandemię, opracowany i przedłożony w 2019 r. przegląd	Wniosek uwzględniony częściowo. Wprowadzony został zapis uszczegóławiający procedurę wykonania nowego przeglądu ekologicznego dla Portu Lotniczego im. F. Chopina (przypis 106 str. 38 Prognozy).

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
			ekologiczny obecnie nie może stanowić podstawy do dokonania oceny oddziaływania akustycznego zarówno dla stanu rzeczywistego jak i stanu prognozowanego”.	
34.	11.10.2021	Narodowy Instytut Dziedzictwa	<p>Prognoza oddziaływania na środowisko, Tabela 5. - Działanie 11.1, s. 65</p> <p>Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii określono jako nieistotne dla zabytków (+/-), a ma negatywny wpływ na wartości zabytkowe budynków. Wiedza ekspercka instytutu wskazuje, że w większości przypadków jest ono negatywne (co nie oznacza, że działanie to nie powinno być podejmowane, należy jednak wyraźnie zidentyfikować takie pole konfliktu aby podejmować właściwe środki zaradcze).</p>	<p>Wniosek nieuwzględniony.</p> <p>Określenie przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko stwarza trudności i problemy metodyczne, które wynikają przede wszystkim z dużego stopnia ogólności formułowanych kierunków działań i działań. Ponadto w wielu przypadkach, kierunki działań i działania dotyczą obszaru województwa lub jego wybranych podregionów. Przy takiej ogólności odniesień przestrzennych, trudno precyzyjnie prognozować wpływ proponowanych działań na środowisko, które charakteryzuje się przestrzennym zróżnicowaniem zasobów, walorów oraz zagrożeń. W Prognozie wpływ odnawialnych źródeł energii na zabytki i dobra materialne określony został jako minimalny (+/-), czyli nie wskazano wyłącznie ich pozytywnego lub negatywnego charakteru. Uwzględniono przy tym wiele możliwych sposobów pozyskania energii. Zgodnie z art. 2 pkt 22 ustawy o odnawialnych źródłach energii przez OZE rozumie się m.in. energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, z biogazu, biopłynów, hydroenergię. Nie wszystkie z tych źródeł muszą być widoczne bądź związane fizycznie z zabytkiem nieruchomym. Mogą być od niego oddalone, bądź</p>

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia
				zlokalizowane w sposób niemający wpływu na wartość historyczną czy wizualną zabytku.
35.	11.10.2021	Narodowy Instytut Dziedzictwa	<p>Prognoza oddziaływania na środowisko, Działanie 14.4, s. 66</p> <p>Kompleksowa termomodernizacja budynków - określono jako nieistotne dla zabytków (+/-), a ma negatywny wpływ na wartości zabytkowe budynków. Wiedza ekspercka instytutu wskazuje, że w większości przypadków jest ono negatywne (co nie oznacza, że działanie to nie powinno być podejmowane, należy jednak wyraźnie zidentyfikować takie pole konfliktu aby podejmować właściwe środki zaradcze).</p>	<p>Wniosek nieuwzględniony.</p> <p>Przez pojęcie termomodernizacji rozumie się wiele działań (nie tylko okładanie ścian zewnętrznych izolacją). Zastosowanie innych rozwiązań może prowadzić do poprawy izolacyjności termicznej i właściwości użytkowych budynków przy jednoczesnym zachowaniu ich walorów historycznych i estetycznych. Efekt prac termomodernizacyjnych zależy bezpośrednio od przyjętego rozwiązania, które wynika ze specyfiki konkretnego obiektu. Termomodernizacja budynków zabytkowych przywraca często walory użytkowe tym obiektom. Dlatego też ewentualny negatywny wpływ na zabytkową tkankę równoważony jest przez umożliwienie prowadzenia działalności kulturalnej, przez co uznano sumarycznie wpływ jako mało istotny (+/-).</p>
36.	11.10.2021	Narodowy Instytut Dziedzictwa	<p>Całość dokumentu</p> <p>Brak odniesienia do zagadnień waloryzacji i zarządzania krajobrazami, a w szczególności sporządzania audytów krajobrazowych. Wyniki oraz rekomendacje, wnioski wynikające z audytów, w tym wyznaczenie krajobrazów priorytetowych, będzie znacząco determinowało rozwój Mazowsza. Co istotne, będzie ono również sporządzone przez organy Województwa Mazowieckiego</p>	<p>Wniosek uwzględniony częściowo.</p> <p>Termin opracowania audytu krajobrazowego wyznaczony został na 31 grudnia 2023 r. Rekomendacje i wnioski oraz krajobrazy priorytetowe są przedmiotem przywołanego opracowania.</p> <p>W Prognozie uszczegółowione zostały zapisy punktu 6.1. w zakresie Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.</p>

3. Informacja o sposobie wykorzystania ustaleń zawartych w Prognozie oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Strategii sporządzona została zgodnie z zapisami art. 51 ust. 1 i 2 ustawy ooś. Wymagany zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie został uzgodniony z:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie (pismo znak: WOOŚ-III.411.358.2019.JD z dnia 14 stycznia 2020 r.);
- Mazowieckim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie (pismo znak: ZS.7040.264.2019.PK z dnia 8 stycznia 2020 r.).

W obu pismach wskazany został pełen zakres prognozy oddziaływania na środowisko określony w art. 51 ust. 2 ustawy ooś. Ponadto Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wskazał na konieczność spełnienia wymogów art. 52 ust. 1 i 2 oraz art. 74a tej ustawy. Zapisy ustawowe zostały zinterpretowane z punktu widzenia strategicznego charakteru dokumentu do którego sporządzana jest Prognoza. Zakres Prognozy odpowiada szczegółowości sformułowanych celów i kierunków działań Strategii, nie odnosi się do konkretnych inwestycji.

Celem sporządzenia Prognozy jest identyfikacja potencjalnych zagrożeń dla środowiska i ludzi, związanych z realizacją zapisów projektu Strategii, określenie znaczących negatywnych oddziaływań na obszary chronione oraz wskazanie możliwości i sposobów ograniczenia potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko związanych z realizacją postanowień dokumentu.

Wykonane analizy wykazały, że dokument Strategii uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, w tym m.in. respektowanie zasad zrównoważonego rozwoju, zasad ochrony środowiska przyrodniczego, zasad przeciwdziałania zmianom klimatycznym oraz zasad minimalizacji skutków tych zmian. Sporządzona w Prognozie analiza istniejącego stanu środowiska przyrodniczego obejmuje szereg zagadnień: zasoby przyrodnicze z uwzględnieniem stanu, jakości i presji ze strony człowieka; walory przyrodnicze; czynniki środowiskowe wpływające na jakość życia mieszkańców oraz główne formy gospodarowania wpływające na zasoby i jakość środowiska przyrodniczego. Syntetyczny opis stanu środowiska na Mazowszu, charakteryzujący ogólne problemy i potrzeby ochrony środowiska, pozwolił na określenie potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji Strategii. Rezygnacja z realizacji dokumentu oznaczałaby brak koordynacji i stymulowania działań decydujących o konkurencyjności województwa w zakresie m.in.: pobudzania aktywności gospodarczej, wspierania konkurencyjności i innowacyjności, racjonalnego gospodarowania przestrzenią i zasobami przyrodniczymi. Mogłaby spowodować negatywne skutki nie tylko w rozwoju społeczno-gospodarczym, ale również w środowisku przyrodniczym Mazowsza.

Za obszar objęty przewidywanym znaczącym oddziaływaniem przyjęto region Warszawski stołeczny wraz z powiatami: żyrardowskim i sochaczewskim. Obszar ten zidentyfikowany został na podstawie analizy jakości elementów środowiska oraz istniejących i potencjalnych źródeł zagrożeń i presji. Występują tu liczne źródła zagrożeń (o charakterze punktowym, liniowym i powierzchniowym) oraz planowane do realizacji inwestycje w znaczącym stopniu ingerujące w środowisko, w tym budowa CPK wraz z inwestycjami towarzyszącymi.

Analiza potencjalnych oddziaływań na komponenty środowiska przeprowadzona została w odniesieniu do kierunków działań i przypisanych im działań, określonych w ramach celów rozwojowych oraz działań adresowanych do obszarów strategicznej interwencji. Wskazała korzystne i niekorzystne skutki dla środowiska wywołane realizacją ustaleń Strategii.

Rezultatem realizacji kierunków działań i działań określonych w Strategii w 5 obszarach będą różnego rodzaju oddziaływania na komponenty środowiska przyrodniczego o zróżnicowanej i zmiennej skali natężenia, trwałości i zasięgu przestrzennym. Potencjalnie najwięcej negatywnych oddziaływań na środowisko związanych będzie z realizacją działań określonych w obszarze tematycznym Dostępność. Negatywne oddziaływania na środowisko wynikać będą głównie z:

- przeznaczania terenów otwartych na cele komunikacyjne,
- emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł komunikacyjnych do atmosfery, wód i gleb,
- przerwania ciągłości powiązań przyrodniczych,
- zakłóceń stosunków hydrologicznych.

Potencjalne konflikty ekologiczne wynikają przede wszystkim z geograficznego położenia obszarów cennych przyrodniczo oraz określonych w Strategii działań, w znacznym stopniu determinowanych dotychczasowymi uwarunkowaniami.

Najwięcej korzystnych oddziaływań na środowisko związanych będzie z realizacją działań w obszarze tematycznym Środowisko i energetyka. Rezultatem planowanych działań będzie poprawa funkcjonowania środowiska przyrodniczego, ograniczenie presji na środowisko oraz poprawa jakości komponentów środowiska, mająca wpływ na jakość życia mieszkańców regionu.

Przeprowadzone analizy i oceny wpływu na poszczególne komponenty środowiska, wskazują na ogólnie korzystny bilans realizacji ocenianej Strategii. Planowane działania w różnym stopniu wpłyną na środowisko i jego komponenty, przy czym uwzględniają zarówno zasady zrównoważonego rozwoju jak i cele ochrony środowiska. W przypadku wielu działań, pozytywnym oddziaływaniom związanym z ich realizacją towarzyszyć będą również negatywne skutki, w znacznym stopniu możliwe do zminimalizowania. W projekcie, w ramach kierunków działań, określone zostały działania uwzględniające zapobieganie, ograniczanie i kompensację przyrodniczą. Mogą one stanowić punkt wyjścia do późniejszego określenia optymalnych dla środowiska przyrodniczego i życia ludzi rozwiązań, łagodzących i ograniczających negatywny wpływ poszczególnych inwestycji, zarówno na etapie ich budowy, jak i eksploatacji. Należy jednak podkreślić, że zapisy Strategii mają charakter ogólny i nie przesądzają o lokalizacji konkretnych przedsięwzięć. Realizacja planowanych kierunków działań będzie miała ogólnie pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze (walory, zasoby i jakość), ład przestrzenny, krajobraz, a także spójność i zrównoważony rozwój województwa.

Prognoza oddziaływania na środowisko, stanowiąca integralny element prac nad Strategią, opracowywana była przy ścisłej współpracy zespołu autorskiego Prognozy i zespołu koordynującego prace nad Strategią. Taka organizacja prac umożliwiła wypracowanie i uwzględnienie na etapie sporządzania projektu Strategii licznych rozwiązań korzystnych z punktu widzenia funkcjonowania środowiska i jakości życia.

4. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 104 ustawy ooś, w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji m.in. polityki, strategii, planu i programu, przeprowadza się postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Województwo mazowieckie nie sąsiaduje bezpośrednio z terytoriami państw ościennych, w związku z tym potencjalne skutki realizacji Strategii nie będą miały znaczenia transgranicznego. Opracowywany dokument nie określa w sposób bezpośredni realizacji jakichkolwiek inwestycji, których funkcjonowanie wpływałoby na stan środowiska sąsiadujących z Polską krajów. Analiza zapisów Strategii wskazuje, iż wszelkie działania mają głównie charakter regionalny i w niektórych dziedzinach ponadregionalny. Z uwagi na

powyższe nie przeprowadzono postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

5. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Proces monitorowania Strategii odbywać się będzie poprzez system monitorowania rozwoju. Jako punkt odniesienia przyjęto zestaw wskaźników obrazujących oczekiwane rezultaty realizacji Strategii i odnoszących się do poszczególnych celów rozwojowych lub kierunków działań, które wpisane zostały w obszary tematyczne: Gospodarka, Dostępność, Środowisko i energetyka, Społeczeństwo oraz Kultura i dziedzictwo. Zbiór wskaźników pozwoli na ocenę skuteczności interwencji w zakresie jakości życia, konkurencyjności i innych aspektów rozwoju, określonych w ramach działań strategicznych. Z punktu widzenia ochrony środowiska, za najważniejsze uznać należy wskaźniki obrazujące stan walorów i zasobów przyrodniczych, jakość poszczególnych komponentów środowiska, jak również obrazujące zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym. Wartości wskaźników oparte zostały na danych statystycznych oraz na wynikach badań prowadzonych przez Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie. Monitorowanie będzie mieć charakter ciągły. Na podstawie wyników pomiaru wskaźników będą porównywane efekty zaplanowane z tymi, które są rzeczywiście osiągane.